

บันทึก

เรื่อง ผลบังคับใช้ของประกาศและคำสั่งที่ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๗๐๑/๑๙๗๒๙ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เสนอแก้ไขพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขณะนี้ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว และโดยที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๓/ว.๒๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ ให้เจ้ากระทรวงผู้มีหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัติเตรียมการไว้ล่วงหน้าในกรณีที่จะต้องตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศใดก็ได้ให้ดำเนินการโดยด่วนเพื่อจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาพร้อมกับพระราชบัญญัตินั้นหรือในสัปดาห์ถัดไป ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ ได้บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ข้อความที่บัญญัติใหม่แทน^๑ ในมาตราทั้งสาม

^๑ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ (บทบัญญัติเดิม)

มาตรา ๕ รัฐมนตรีอาจให้อำนาจส่วนราชการ องค์การของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่เพื่อเสนอคณะกรรมการได้

มาตรา ๖ รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ ทวิ และมาตรา ๔๔ (๑) เฉพาะผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องหมายมาตรฐานตามมาตรา ๑๖ หรือที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๐ ทวิ หรือมาตรา ๒๑ ทวิ แล้วแต่กรณี

การกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๓ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการเสนอตามมาตรา ๔ (๕) เป็นคณะกรรมการวิชาการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ

คณะกรรมการวิชาการมีหน้าที่จัดทำร่างมาตรฐานและปฏิบัติงานทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานเพื่อเสนอคณะกรรมการ

การประชุมคณะกรรมการวิชาการให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในการประกาศและออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และแต่งตั้งกรรมการวิชาการได้เช่นเดียวกับกฎหมายเดิม แต่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดวิธีดำเนินการประกาศและอำนาจหน้าที่แตกต่างออกไป

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อกฎหมายแม่บทได้ยกเลิกไปแล้ว ประกาศ คำสั่งใด ๆ ที่ออกไปโดยอาศัยกฎหมายฉบับเดิมจะนำมาใช้บังคับตามกฎหมายใหม่ไม่ได้ จึงต้องดำเนินการประกาศและออกคำสั่งใหม่ตามกฎหมายฉบับใหม่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงได้จัดทำคำสั่งเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาให้ความเห็นชอบในการพิจารณากรรมการบางท่านมีความเห็นแย้งว่า การที่กฎหมายบัญญัติว่าให้ยกเลิกความในมาตรา .. และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน ... มิได้หมายความว่ายกเลิกมาตราดังกล่าว ประกาศ คำสั่งที่ออกไว้ตามกฎหมายเดิมยังมีผลใช้ได้ต่อไป ไม่จำเป็นต้องออกประกาศหรือคำสั่งใหม่ คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงมี

มาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑ (บทบัญญัติใหม่)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ให้ส่วนราชการ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นผู้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อเสนอคณะกรรมการว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดอัตราค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือวัตถุตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ ทวิ และมาตรา ๔๔ (๑) เฉพาะผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องหมายมาตรฐานตามมาตรา ๑๖ หรือที่ได้รับใบอนุญาตหรือได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๑ ทวิ แล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือวัตถุตามวรรคหนึ่งให้เรียกเก็บจากผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับอนุญาต ผู้ทำ ผู้นำเข้าผู้จำหน่าย หรือผู้มิไว้เพื่อจำหน่าย แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการเสนอตามมาตรา ๘ (๕) เป็นคณะกรรมการวิชาการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ

คณะกรรมการวิชาการมีหน้าที่จัดทำร่างมาตรฐานและปฏิบัติงานทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับมาตรฐานเพื่อเสนอคณะกรรมการ ในการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการวิชาการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือทำการหรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการวิชาการ

การประชุมของคณะกรรมการวิชาการและคณะอนุกรรมการวิชาการให้นำมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติให้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากข้อความที่ยกอ้างขึ้นเป็นแบบที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว เห็นว่าการพิจารณาผลบังคับใช้ของพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศคำสั่ง ภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจในการออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศคำสั่ง แล้วนั้น เมื่อกฎหมายแม่บทที่เป็นบทบัญญัติให้อำนาจได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไปแล้ว พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ คำสั่งทั้งหลายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บทเดิมน่าจะยังมีผลบังคับใช้อีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา^๒ และคำพิพากษาศาลฎีกา^๓ วางหลักเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า ในการที่จะวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติฉบับใดซึ่งได้มีบทบัญญัติให้อำนาจออกกฎกระทรวงหรือตราพระราชกฤษฎีกาได้ แต่ต่อมาบทบัญญัติมาตรานั้นได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว บรรดากฎกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาที่ได้ออกและตราขึ้นโดยมาตรานั้นจะยังมีผลใช้ได้หรือไม่นั้น ก็ต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมนั้นได้บัญญัติในหลักการเดิมหรือได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมหลักการเดิมเสียใหม่ ถ้าปรากฏว่ามีได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักการเดิม บรรดากฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกาที่ได้ใช้ไปแล้วนั้นก็ยังมีผลใช้ได้ ไม่จำเป็นต้องออกกฎกระทรวงหรือตราพระราชกฤษฎีกาใหม่ แต่ถ้าหากว่าได้บัญญัติเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิ่มเติมหลักการขึ้นใหม่แล้ว กฎกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาบรรดาที่ได้ตราขึ้นโดยอาศัยบทมาตรานั้นก็เป็นอันใช้ไม่ได้ จำเป็นจะต้องออกกฎกระทรวงและตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นใหม่ เพราะหลักการได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ฉะนั้นหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงหรือพระราชกฤษฎีกาย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงหรือตราพระราชกฤษฎีกาใหม่

เมื่อพิจารณาจากแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ปัญหาที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหารือว่า ประกาศและคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปภายหลังจากที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้ดังกล่าวโดยร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งผู้แทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชี้แจงว่าบัดนี้ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑ แล้วเมื่อวันที่ ๘

^๒ บันทึก เรื่อง หารือการใช้บังคับกฎกระทรวงการคลังและพระราชกฤษฎีกาส่งพร้อมกับหนังสือถึงกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.๑๔๗๗/๒๔๙๔ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๙๔

^๓ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๑๗ พ.ศ. ๒๔๘๒

ธันวาคม ๒๕๓๑ หรือไม่ นั้น ก็วินิจฉัยได้ดังนี้

๑. ผลบังคับใช้ของประกาศและคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยที่พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ในการให้อำนาจหน่วยงานต่างๆ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยการให้อำนาจหน่วยงานใดรัฐมนตรีต้องประกาศกำหนดหน่วยงานนั้นในราชกิจจานุเบกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และหน่วยงานที่จะกำหนดให้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้นั้นมิได้ทั้งหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งหลักการเดิมไม่ต้องการประกาศกำหนดหน่วยงานในราชกิจจานุเบกษาและไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดังนั้น ในกรณีของมาตรา ๕ จึงมีการเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมแล้วประกาศและคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ เดิมจึงใช้บังคับไม่ได้ ต้องออกประกาศและคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๕ ใหม่

๒. ผลบังคับใช้ของประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑ ยังคงหลักการในการประกาศกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับกรณีตามที่บัญญัติในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไว้ (คือสำหรับกรณีตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๐ ทวิ มาตรา ๒๑ ทวิ และมาตรา ๔๔ (๑)) และได้เพิ่มหลักการในการประกาศกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับกรณีต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก (คือสำหรับกรณีตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑) ดังนั้น ประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ เดิมจึงใช้บังคับต่อไปได้ ส่วนอัตราค่าใช้จ่ายสำหรับกรณีที่เพิ่มขึ้นใหม่ก็ต้องออกประกาศใหม่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๖ ใหม่แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ารัฐมนตรีจะออกประกาศกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายใหม่ทั้งหมดโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๖ ใหม่ก็ย่อมทำได้

๓. ผลบังคับใช้ของคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑ ยังคงหลักการในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวเช่นเดียวกับมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และได้เพิ่มหลักการให้อำนาจคณะกรรมการวิชาการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการได้ ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ เดิมจึงใช้บังคับต่อไปได้ และคณะกรรมการวิชาการที่ได้รับแต่งตั้งไว้นั้นย่อมมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการตามที่บทบัญญัติใหม่ให้อำนาจไว้ได้ด้วย แต่ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ใหม่ก็ย่อมทำได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสุมบูรณ์
(นายอมร จันทรสุมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๓๑